

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 1 از 5	صور تجلسه کمیسیون توسعه صادرات عادی □ فوق العاده	
	رییس جلسه: جناب آقای محمدیان دبیر جلسه: سرکار خانم بهرام زاده محل جلسه: ساختمان شماره ۱ شماره جلسه: ۴ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۴ ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۹:۳۰	

دستور کار جلسه:

✓ ارائه آخرین وضعیت موافقت نامه های تجاری ایران با کشورهای هدف صادراتی

چهارمین جلسه کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی با حضور جناب آقای «میرهادی سیدی»، مشاور امور بین الملل و توافق نامه های تجاری سازمان توسعه تجارت، پیرامون ارائه آخرین وضعیت موافقت نامه های تجاری ایران با کشورهای هدف صادراتی برگزار شد.

❖ اهم موارد مطرح شده:

«حسین محمدیان»، رئیس کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی خراسان رضوی:

کشور در مقطع فعلی به صادرات غیرنفتی نیاز مبرم دارد؛ اما اقداماتی که در این راستا صورت می گیرد، مطلوب نیست و نتیجه آن، کاهش صادرات محصولات غیرنفتی و افزایش صادرات مواد خام است. در حال حاضر، پیمان سپاری ارزی مهم ترین مانع صادراتی است که با وجود مطالبه گری تشکل های بخش خصوصی، تاکنون تدبیری برای حل این مسئله اندیشیده نشده است. امیدواریم روز ملی صادرات نقطه عطفی باشد که مسئولان عالی رتبه کشور، تدبیری در خصوص پیمان سپاری ارزی داشته باشند. این سیاست بایستی یا به طور کلی حذف شود یا اینکه ارز صادرکنندگان به قیمت روز از آنان خریداری شود تا شاهد توسعه صادرات باشیم.

«محمدحسین روشنگر»، عضو هیات رئیسه اتاق خراسان رضوی:

در خصوص موضوع انتقال گمرک راه آهن مشهد به ایستگاه شهید مطهری، ضروری است تا زیرساخت های این انتقال به منظور جلوگیری از زیان دیدن فعالان اقتصادی فراهم شود. طی روزهای اخیر تصمیماتی در خصوص گمرک راه آهن گرفته شده؛ اما تاکید ما بر این است که ابتدا بایستی مقدمات این کار فراهم شود تا از ضرر و زیان فعالان اقتصادی جلوگیری گردد. در واقع اصل قضیه انتقال گمرک راه آهن به خارج از مشهد کاری صحیح است و سالهاست که بر این مسئله تاکید داشته ایم؛ اما بر این مهم پافشاری داریم که پیش از هر چیزی، باید مقدمات و بسترهای این مهم فراهم گردد.

شاید نخستین صورت جلسه در خصوص انتقال گمرک مربوط به ۱۷ سال قبل باشد، مقرر بود در این خصوص زمینی از اراضی یکی از نهادهای مشهد خریداری شود تا گمرک به آن جا منتقل گردد. بر این باوریم که موضوع خصوصی سازی و انتقال وظایف دولتی به بخش خصوصی بسیار مطلوب است مشروط به آن که با انتقال امکانات و سرمایه همراه باشد؛ اما نکته این است که در صورت ورود نهاد مزبور به بحث ساخت گمرک، هزینه انبارداری و سایر خدمات افزایش خواهد یافت و فعالان اقتصادی دچار هزینه های بیشتر می شوند.

ما مخالف خصوصی سازی نیستیم، اگر دولت می خواهد وظایف و مأموریت های خود را محول کند، باید امکانات آن را نیز محول نماید. اگر هزینه یک واگن صادراتی با انتقال این وظایف افزایش پیدا کند، قدرت رقابت را در عرصه بین المللی از دست خواهیم داد. دولت هنگام تصمیم گیری در خصوص تعلیق کارت های بازرگانی به دلیل عدم رفع تعهد ارزی بیش از یک میلیون دلار، از نارضایتی صادرکنندگان و اتاق های بازرگانی و خانه صنعت، معدن و تجارت و همه فعالین اقتصادی و تشکل ها به این موضوع آگاهی داشته و با علم به این امر، برای جلوگیری از تورم این تصمیم را گرفته و اجرا هم می کند. پیشنهادات ما برای این موضوع به مراجع لازم ارسال شده است؛ اما متأسفانه با تصمیمات بانک مرکزی تناقض پیدا کرده لذا به پیشنهادات بخش خصوصی توجه نمی شود.

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 2 از 5	صورتجلسه کمیسیون توسعه صادرات عادی ■ فوق العاده □	
	رییس جلسه: جناب آقای محمدیان دبیر جلسه: سرکار خانم بهرام زاده محل جلسه: ساختمان شماره ۱ شماره جلسه: ۴ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۴ ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۹:۳۰	

«حسین محمدیان»، رئیس کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی خراسان رضوی:

در خصوص انتقال گمرک راه آهن مشهد به ایستگاه شهید مطهری نیز راه آهن و گمرک باید امکاناتی فراهم کنند تا هزینه واردات و صادرات کاهش یابد. پیش از این مقرر شده بود که افزایش خدمات در گمرک شهید مطهری به قدری افزایش پیدا کند که فعالان اقتصادی ترجیح بدهند از این گمرک استفاده کنند؛ اما در شرایط فعلی شاهد این مهم نیستیم. تقاضای ما از استاندار خراسان رضوی پیگیری این دغدغه بخش خصوصی از راه آهن و گمرک است که امکانات مناسبی در گمرک شهید مطهری به کار گرفته شود تا شرایط صادرات واردات تسهیل گردد. ضروری است در ابتدای امر، امور نرم افزاری در راه آهن انجام شود و پس از فراهم شدن زیرساخت‌ها، انتقال گمرک راه آهن به ایستگاه شهید مطهری صورت پذیرد.

«محمدعلی امیرفخریان»، رئیس اداره بازرگانی خارجی اداره کل صمت خراسان رضوی:

علاوه بر اعزام هیات تجاری به افغانستان که در هفته گذشته صورت گرفت، طی روزهای آتی، اعزام هیات به ترکمنستان را در دستور کار داریم. از آن جا که ترکمنستان جزو بازارهای هدف صادراتی است امید می‌رود فعالین اقتصادی از این سفر استقبال کرده و درخواست همراهی در این سفر را به ما منعکس کنند.

براساس آمار سازمان توسعه تجارت، خراسان رضوی در ۶ ماه نخست سال جاری ۷۲۸ میلیون دلار صادرات داشته به طوری که یک میلیون و ۲۵۲ هزار تن کالا از استان به کشورهای هدف صادراتی از جمله افغانستان، ترکمنستان، تاجیکستان، ازبکستان، عراق، چین، امارات، قرقیزستان، اسپانیا، قزاقستان، روسیه، هند، هلند، ترکیه، عمان، ارمنستان و ... صادر شده است. متوسط قیمت صادراتی کالای استان ۵۸۲ دلار بوده است که نسبت به کشور از وضعیت بهتری برخوردار است. این آمار حاکی از رشد ۳۰ درصدی ارزش صادراتی نسبت به مدت مشابه سال گذشته است.

همچنین خراسان رضوی در ۶ ماه نخست سال جاری ۳۲۴ میلیون دلار واردات به وزن ۱۰۷ هزار تن کالا داشته است. متوسط قیمت کالای وارداتی استان ۳۰۱۷ دلار و از کشورهای امارات، چین، تاجیکستان، هلند، ازبکستان، ترکیه، پاکستان، ایرلند، افغانستان، آلمان، روسیه، ایتالیا، کره، قزاقستان، فرانسه، عراق، ترکمنستان بوده است. تراز تجاری استان مثبت ۴۰۵ میلیون دلار است. واردات استان نسبت به دوره مشابه سال گذشته ۲ درصد کاهش داشته است.

گروه‌های کالایی اصلی صادراتی استان شامل پتروشیمی، صنعت، فرش، صنایع تبدیلی، کشاورزی، معدن، صنایع معدنی و ... بوده است، نکته قابل توجه آن است که بیشترین صادرات ما مربوط به حوزه صنعت می‌شود چنان که ۳۶۰ میلیون دلار صادرات استان یعنی ۴۹ درصد از صادرات استان مربوط به حوزه صنعت است.

براساس آمار ۴۹ درصد از صادرات استان مربوط به صنعت، ۲۷ درصد کشاورزی، ۱۷ درصد معدن و صنایع معدنی، ۶ درصد پتروشیمی یک درصد فرش و صنایع دستی بوده است. این در حالی است که ۵۲ درصد از صادرات کشور مربوط به حوزه پتروشیمی و پایه نفتی، ۲۶ درصد معدن و صنایع معدنی، ۱۵ درصد صنعت و ۷ درصد کشاورزی است.

کشورهایی که استان به آن کشورها رشد صادراتی داشته عبارتند از: چین ۴۲۶ درصد، پاکستان ۹۲ درصد، تاجیکستان ۵۹ درصد، قرقیزستان ۵۷ درصد، قزاقستان ۵۷ درصد، ازبکستان ۵۵ درصد، افغانستان ۳۵ درصد، ترکمنستان و امارات ۱۳ درصد.

خوشبختانه تعامل خوبی میان اتاق بازرگانی و صمت به جهت برگزاری دوره‌های آموزشی و مشاوره ایجاد شده که این اتفاق در کمتر استانی محقق شده است. آموزش قوانین صادرات و واردات، برگزاری همایش‌ها و میزهای کالایی با کشورهای هدف، برگزاری دوره‌های ITC و ... از مهم‌ترین اقدامات مشترک بوده است.

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 3 از 5	صورتجلسه کمیسیون توسعه صادرات عادی ■ فوق العاده □	
	رییس جلسه: جناب آقای محمدیان دبیر جلسه: سرکار خانم بهرام زاده محل جلسه: ساختمان شماره ۱ شماره جلسه: ۴ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۴ ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۹:۳۰	

سایر اقدامات در دستور کار در استان طرح تحول تقویت دیپلماسی، احداث ۷ پایانه صادراتی، ایجاد مرکز کسب و کارهای نوین و طرح تحول رشد صادرات در گروه‌های کالایی و کشورهای هدف و ... می‌باشد.

محمدیان، در واکنش به سخنان امیرفخریان درباره اعزام هیات تجاری به ترکمنستان درخواست کرد: از اداره کل صمت تقاضا داریم که در بحث اعزام هیات‌های تجاری در آینده از میان متقاضیان گزینش صورت بگیرد تا بدین طریق افرادی که اعزام می‌شوند بتوانند نماینده جامعه بزرگتری از فعالان اقتصادی باشند.

«میرهادی سیدی»، مشاور امور بین الملل و توافق نامه‌های تجاری سازمان توسعه تجارت:

در خصوص ظرفیت‌های پیش روی حوزه صادرات پس از انعقاد موافقت نامه تجارت آزاد باید گفت: قریب ۶ سال مذاکرات با ۵ کشور اوراسیا به منظور انعقاد موافقت نامه‌ای صورت گرفت که ۳ سال است منعقد شده و به زودی به موافقت نامه حوزه تجارت آزاد ارتقاء خواهد یافت. انتظار می‌رود به واسطه این توافق، تغییر بزرگی در حوزه تجارت خارجی حاصل شود. بر همین اساس، انتظار داریم این موافقت نامه در استان خراسان رضوی جدی گرفته شود.

کاهش تعرفه صادراتی، یکی از این محورهای موافقت‌نامه‌هاست، زمانی که تعرفه‌های صادراتی با کشوری صفر می‌شود، طبیعتاً صادرات به دلیل هزینه کمتر به آن کشور افزایش می‌یابد. ۸۰ درصد صادرات بعضی از کشورها تحت توافق‌نامه‌های تجاری است این در حالی است که صرفاً ۴ الی ۵ درصد صادرات کشور ما مربوط به این توافق نامه‌هاست. در حال حاضر طبق گزارش سازمان تجارت جهانی بیش از ۵۰ درصد کل صادرات دنیا به مقاصد است که موافقت‌نامه‌های تجاری با کشور هدف دارند.

اتفاقی که در دنیا افتاده این است که کشورها از حیث سیاسی غالباً کشورها وارد تعامل شدند، از حیث اقتصادی، اقتصادها در هم تنیده شده و از نظر تجاری توافق‌های تجاری افزایش پیدا کرده است. از نظر اندیشه ذهن کشورها با تحولات جهانی تطبیق بیشتری پیدا کرده است این در حالی است که ایران هنوز در فاز تنش و تقابل وجود دارد. از نظر اقتصادی هنوز عضو سازمان تجارت جهانی نشده و توافق‌نامه‌های چندانی هم نداریم.

در حال حاضر موافقت نامه‌ها در حوزه‌های مختلف سرمایه‌گذاری، تسهیل تجاری، حقوق مالکیت فکری، حمل و نقل، خدمات، بانکداری و... منعقد می‌شوند.

بخشی از عقب ماندگی ما در حوزه انعقاد توافق‌نامه‌های تجاری به عملکرد نامناسب در حوزه سیاست‌گذاری برمی‌گردد و بخش دیگر، مربوط به تحریم‌های بین‌المللی است. در حال حاضر واردات ۲۴۰۰ قلم کالا به ایران ممنوع است. این بدان معناست که با جهان راحت کار نمی‌کنیم و این سیاست داخلی ناشی از نبود بودجه و محدودیت‌ها در بازگرداندن پول‌های ایران توسط برخی از کشورهاست. در واقع هم تحریم‌ها و هم سیاست‌های داخلی مانع از آن شده است که بتوانیم در عرصه بین‌المللی تجارت سهل‌تری داشته باشیم. در حال حاضر ترکیه ۲۳، مکزیک ۲۲، مالزی ۱۶، ویتنام ۱۵، هند ۱۶، اندونزی ۱۳ و ایران ۷ موافقت‌نامه تجاری دارند. یکی از موافقت‌نامه‌های ترکیه ۴ برابر ۷ موافقت نامه ایران پوشش دارد؛ چرا که توافق نامه‌های ترکیه تجارت آزاد است و حدود ۴ هزار قلم کالا را پوشش می‌دهد.

همه موافقت‌نامه‌های تجاری ایران به جز اوراسیا، صرفاً هزار قلم کالا را تحت پوشش دارد، ما ۵ الی ۶ سال است که با اتحادیه اوراسیا مذاکره می‌کنیم این اتحادیه متشکل از ۵ کشور روسیه، قزاقستان، قرقیزستان، ارمنستان و بلاروس است که رویه گمرکی یکسانی دارند؛ تعرفه‌های گمرکی این اتحادیه صفر است و با جهان خارج برای واردات محصول دارای نرخی یکسان هستند.

به این نتیجه رسیدیم که موافقت نامه تجارت آزاد با اوراسیا را در دو مرحله پیگیری کنیم؛ ابتدا برای برخی محصولات حدود ۶۰ الی ۷۰ درصد کاهش تعرفه گمرکی داشته باشیم تا اطمینان خاطر در این حوزه ایجاد شود و سپس به سمت کاهش ۱۰۰ درصدی تعرفه‌ها حرکت کنیم.

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 4 از 5	صور تجلسه کميسيون توسعه صادرات عادی ■ فوق العاده □		
	رییس جلسه: جناب آقای محمدیان دبیر جلسه: سرکار خانم بهرام زاده محل جلسه: ساختمان شماره ۱ شماره جلسه: ۴ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۴ ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۹:۳۰		

۵ آبان ۱۳۹۸ موافقت نامه میانی را پس از ۲ الی ۳ سال مذاکره اجرایی کردیم و در حال حاضر بر اساس این موافقت نامه، اتحادیه اوراسیا به ۵۰۰ قلم کالای ایران امتیاز داده و تعرفه بعضی از محصولات را صفر کرده است و برای بسیاری از کالاها حدود ۴۰ الی ۸۰ درصد کاهش تعرفه گمرکی را اعمال کرده است. البته این اقدام متقابل بود و ایران نیز برای حدود ۴۰۰ قلم کالا به این کشورها امتیازات تعرفه‌ای داد. این توافق نامه یک سال اجرایی گردید به طوری که طی این بازه زمانی صادرات اقلام تحت پوشش ۸۲ درصد افزایش یافت که در طول تاریخ این میزان افزایش را شاهد نبودیم. در طی ۳ الی ۴ سال گذشته نیز شاهد افزایش صادرات بودیم به طوری که در سال دوم انعقاد این توافقنامه شاهد رشد ۴۰ درصدی در این عرصه بودیم.

از مزایای دیگر انعقاد این موافقت نامه به افزایش حجم تجارت خارجی بین ایران و اتحادیه اوراسیا به دو برابر می توان اشاره کرد. همچنین تغییر سبد صادرات محصولات ایرانی و افزایش صادرات محصولات صنعتی را می توان از مزایای حاصل از این توافق برشمرد. بهبود دسترسی به بازار از طریق کاهش تعرفه‌ها، حذف موانع غیر تعرفه‌ای، انضباط تجاری و فضای با ثبات در روابط، بهبود فرصت‌های سرمایه‌گذاری و انتقال فناوری، کسب تجربه کار با سایر کشورها (یادگیری حین کار) را از مهم‌ترین فرصت‌های پیش رو در موافقت نامه تجارت آزاد با اوراسیا دانست.

متن موافقت نامه‌ها و امتیازات داده و اخذ شده در سایت سازمان توسعه تجارت قرار دارد. متن توافق نامه پیش رو نیز بعد از نهایی شدن در سایت بارگذاری خواهد شد. توصیه می‌شود از همین حالا مطالعات بازار و کالایی خود را آغاز کرده و با نگاه بلند مدت به این بازار برای بعد از امضا توافق نامه آماده باشید، این پلی است که برای تجارت خارجی ایران ساخته شده و آماده برای عبور صادرکنندگان و همچنین واردکنندگان است. این موافقت نامه‌ها پیرامون خود مغناطیس مثبت برای سایر موارد مثل سرمایه‌گذاری، توسعه توریسم و توسعه صادرات خدمات فنی مهندسی و ... دارد.

محمدیان رئیس کمیسیون توسعه صادرات در پایان از ارائه بسیار خوب آقای سیدی تشکر و پیشنهاد ایجاد کمیته موافقت نامه‌های تجاری ذیل کمیسیون توسعه صادرات جهت بهره‌مندی موثر تجار استان از توافق نامه‌های ایجاد شده را ارائه که مورد استقبال اعضا قرار گرفت. همچنین ضمن توجه و تایید پیشنهاد آقای سیدی در خصوص تربیت تجار جوان و مستعد و شناسایی استعدادها لازم در این حوزه از آنجایی که ریاست اتاق نیز بر حضور و بهره‌مندی جوانان از فضای کمیسیون بارها تاکید داشتند مقرر گردید کمیسیون ساز و کار مناسب این اقدام را تدوین نماید.

«مرتضی قندچی»، نایب رئیس کمیسیون مدیریت واردات و بازرگانی داخلی اتاق بازرگانی مشهد:

در بحث جابجایی گمرک راه آهن مشهد صرفا باید به دنبال آن باشیم که کمترین ضرر به بخش خصوصی وارد شود. انتظار داریم تمامی تشکل ها به این قضیه ورود پیدا کنند تا مطالبه گری لازم در این زمینه صورت گیرد؛ در غیر این صورت عرصه برای صادرات و واردات تنگ خواهد شد. در همین ابتدای امر، حق توقف کامیون‌ها افزایش یافته است که این مساله جای نگرانی دارد.

«کاظم شیردل»، رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی:

در روزهای سوم الی یازدهم آبان ماه، هیاتی تجاری به قرقیزستان اعزام می‌شوند که در ۵ الی ۶ حوزه اعم از مواد غذایی، ساختمان، مواد شیمیایی، دارو، تجهیزات پزشکی و صنایع معدنی فعالند. متقاضیان به حضور در این هیات می‌توانند درخواست خود مبنی بر شرکت در این هیات تجاری را به اتحادیه صادرکنندگان منعکس کنند. امید می رود بتوانیم دستاوردهای خوبی عاید کنیم. ما مشکلات زیرساختی برای صادرات به اوراسیا داریم. به طور مثال، در هزینه حمل و نقل با چالش مواجه هستیم و حمل و نقل گران بر قیمت کالا اثر می گذارد. از سویی، رفع تعهد ارزی قیمت تمام شده کالا را افزایش می دهد و قطعا این سیاست ها ما را از این بازار ۱۸۰ میلیون نفری دور خواهد کرد. بنابراین تا زمانی که سیاست ها و زیرساخت‌های کشور اصلاح نشود، نمی توان نتایج چندان مثبتی در این عرصه شاهد بود.

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 5 از 5	صورتجلسه کمیسیون توسعه صادرات عادی ■ فوق العاده □	
	رییس جلسه: جناب آقای محمدیان دبیر جلسه: سرکار خانم بهرام زاده محل جلسه: ساختمان شماره ۱ شماره جلسه: ۴ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۴ ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۹:۳۰	

❖ مصوبات جلسه:

مهلت اقدام	اقدامات مرتبط	شرح مصوبه	ردیف
۲ ماه	برگزاری کمیته تخصصی	مقرر گردید کمیته موافقت نامه های تجاری ذیل کمیسیون - های توسعه صادرات و مدیریت واردات ایجاد و اعضای که تمایل به مشارکت دارند، عضو این کارگروه شوند.	۱
۱ ماه	طرح در هیات رئیسه و بررسی چگونگی انجام اقدام موثر	با توجه به مباحث مطرح شده و تاکید ریاست محترم اتاق مقرر گردید فضای لازم برای بهره مندی جوانان از تجارب و ظرفیت های حوزه صادرات استان ذیل کمیسیون توسعه صادرات ایجاد گردد.	۲

❖ لیست حاضرین:

الف - اعضا کمیسیون:

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت در کمیسیون	وضعیت حضور
۱	آقای حسین محمدیان	رییس	✓
۲	آقای مرتضی آقامیرزاده	نایب رئیس	✓
۳	خانم مهلا بهرام زاده	دبیر	✓

ب- معین کمیسیون:

جناب آقای محمد حسین روشنگر

ج- مهمان کمیسیون:

جناب آقای میرهادی سیدی

ج- سایر مدعوین:

آقایان و خانمها:

محمدرضا ابراهیم پور، ابراهیم اسفیدانی، سیدعلی رضا اشرفی، محمدعلی امیرفخریان، انسیه انصاری، نجمه سادات انواری، امیر رضا آریایی، محمد بانکی پور، سعیده به نژاد، مجتبی بهاروند، ساره پرهیزی، سید مهدی پرهیزگار، محسن پورقاسمی، امین تابعی، ناصر تفکرنیا، پوریا جویانیان، جیران جلایر، سید حبیب حسینی، مرجان حسینی، زهرا دانشور، آذر دهستانی، محمد دهستانی، پیام رشیدی، افشین راوریان، رامین رنجبر، غلامعلی سخاوت، رسا سخنور، حسن سعیدی، نجمه سوری ناصری، عماد سیدی، ناصر شادکام، کاظم شیردل، محمد هاشم صفار، محمدرضا ضیغمی، مهدی طاهرپور کلانتری، حسن عارضی، مرتضی قندچی، محمد قندچی، سید علیرضا گرجی نیا، ماحمد محسنی، محمدعلی محمدزاده، محسن محمدیان، سعیده موسوی، غلامرضا میری، محمد نجاریان